

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Α. Φλωρόπουλου
για μαθητές με απαιτήσεις

<http://www.floropoulos.gr> - email: info@floropoulos.gr

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Λ. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 8 Νοεμβρίου 2025

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

α. σχολ. βιβλ. σελ. 38: «Τα οικονομικά του ελληνικού κράτους οδηγήθηκαν το 1898 σε καθεστώς Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου (ΔΟΕ). Εκπρόσωποι έξι δυνάμεων (Αγγλία, Γαλλία, Αυστρία, Γερμανία, Ρωσία, Ιταλία) ανέλαβαν τη διαχείριση βασικών κρατικών εσόδων. Επρόκειτο για τα έσοδα των μονοπωλίων αλατιού, φωτιστικού πετρελαίου, σπίρτων, παιγνιόχαρτων, χαρτιού σιγαρέτων, τα έσοδα από την εξόρυξη της σμύριδας της Νάξου, το φόρο καπνού, τα λιμενικά δικαιώματα του Πειραιά, το φόρο χαρτοσήμου κ.λπ. Το ύψος αυτών των εσόδων ανερχόταν σε 28.000.000 έως 30.000.000 δραχμές.»

β. σχολ. βιβλ. σελ. 48: «Στην περίοδο 1910-1922, κατά την οποία η Ελλάδα βρισκόταν σε συνεχή πολεμική ετοιμότητα, εμφανίστηκε μια νέα πολιτική αντίληψη, που εκφράστηκε με τον Ελευθέριο Βενιζέλο και ονομάστηκε συνοπτικά “βενιζελισμός”. Είναι δύσκολο να ορίσουμε με λίγα λόγια τι ακριβώς ήταν αυτή η πολιτική, στον οικονομικό όμως τομέα φαίνεται ότι ο βενιζελισμός θεωρούσε το ελληνικό κράτος ως μοχλό έκφρασης και ανάπτυξης του ελληνισμού. Το ελληνικό κράτος δηλαδή έπρεπε να επιδιώξει την ενσωμάτωση του εκτός συνόρων ελληνισμού και, με ενιαία εθνική και κρατική υπόσταση, να διεκδικήσει τη θέση του στον τότε σύγχρονο κόσμο. Αυτό προϋπέθετε όχι μόνο θεσμικό εκσυγχρονισμό, που θα καθιστούσε το κράτος αποτελεσματικό και αξιόπιστο, αλλά και γενικότερη προσήλωση στην ιδέα της ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων του έθνους.»

γ. σχολ. βιβλ. σελ. 208: «Με τον Οργανικό Νόμο του 1900, δόθηκε λύση σε ακανθώδη εκκλησιαστικά ζητήματα, όπως ήταν η σχέση της Εκκλησίας της Κρήτης με το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η εκλογή Μητροπολίτη και Επισκόπων. Το βασικό σχήμα, που ισχύει με μικρές τροποποιήσεις έως σήμερα, είναι ένα καθεστώς ημιαυτόνομης Εκκλησίας, της οποίας ο Προκαθήμενος εκλέγεται από το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η Κρητική Πολιτεία εκδίδει το Διάταγμα της αναγνώρισης και εγκατάστασής του.»

ΘΕΜΑ Α2

α. Λάθος

β. Σωστό

γ. Λάθος

δ. Λάθος

ε. Σωστό

ΘΕΜΑ Β1

α. σχολ. βιβλ. σελ 26: «Η πιο γνωστή περιοχή μεταλλευτικής δραστηριότητας υπήρξε, όπως και στην αρχαιότητα, το Λαύριο. Το 1866 άρχισε εκεί τις εργασίες της μία γαλλο-ιταλική εταιρεία (Σερπιέρι-Ρου) με στόχο την εξαγωγή μεταλλεύματος όχι μόνο από τα υπόγεια κοιτάσματα αλλά και από τις «σκωρίες», τα υλικά που είχαν συσσωρευτεί εκεί στη διάρκεια των αιώνων εκμετάλλευσης των ορυχείων κατά την αρχαιότητα. Η τεχνολογία της εποχής επέτρεπε την απόσπαση μεταλλεύματος από αυτά τα κατάλοιπα. Η εξόρυξη αργύρου και μολύβδου γνώρισε σημαντική άνθηση και πρόσθεσε στις ελληνικές εξαγωγές προϊόντα αξίας πολλών εκατομμυρίων δραχμών.»

β. σχολ. βιβλ. σελ 53: «Οι ραγδαίες αλλαγές, τις οποίες προκάλεσαν στη χώρα οι συνέπειες του Μικρασιατικού πολέμου, ανέδειξαν την ανάγκη για σημαντικές επενδύσεις στις υποδομές της χώρας. Το πολεοδομικό συγκρότημα της Αθήνας, για παράδειγμα, ξεπέρασε, με την έλευση των προσφύγων, το 1.000.000 κατοίκους και, φυσικά, δεν μπορούσε πλέον να υδρεύεται με το χρονολογούμενο από τους ρωμαϊκούς χρόνους Αδριάνειο Υδραγωγείο. Τη λύση του ζητήματος ανέλαβε το 1925 η αμερικανική εταιρεία ΟΥΛΕΝ, με την κατασκευή του φράγματος και της τεχνητής λίμνης στο Μαραθώνα. Την ίδια περίπου εποχή η βρετανική εταιρεία ΠΑΟΥΕΡ ανέλαβε την εγκατάσταση μονάδων παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος στην πρωτεύουσα αλλά και τη δημιουργία σύγχρονου δικτύου αστικών συγκοινωνιών, βασισμένου σε ηλεκτροκίνητα τραμ και λεωφορεία. Επενδύσεις έγιναν στο τηλεφωνικό δίκτυο από γερμανικές εταιρείες, στους δρόμους και στη διευθέτηση των χειμάρρων, οι οποίοι μέχρι τότε συχνά προκαλούσαν πλημμύρες και καταστροφές στο λεκανοπέδιο της Αττικής.»

ΘΕΜΑ Β2

σχολ. βιβλ. σελ. 206-207

«Οι ξένοι Ναύαρχοι αναχώρησαν την επομένη της ανάληψης καθηκόντων του Πρίγκιπα Γεωργίου ως αρμοστή της Κρήτης (10 Δεκεμβρίου 1898) και αμέσως άρχισε με γοργούς ρυθμούς το δυσχερές έργο της οργάνωσης του νέου πολιτικού σχήματος, που ονομάστηκε Κρητική Πολιτεία. Ορίστηκε μια 16μελής Επιτροπή από 12 χριστιανούς και 4 μουσουλμάνους, για να εκπονήσει το σχέδιο του κρητικού συντάγματος, ενώ παράλληλα προχώρησαν οι πολιτικές πράξεις, χωρίς χρονοτριβή. Έναν ακριβώς μήνα μετά την εγκατάσταση του Έπατου Αρμοστή, δημοσιεύτηκε το πρώτο σημαντικό διάταγμα “Περί συγκροτήσεως της Κρητικής Συνελεύσεως” και αμέσως προκηρύχθηκαν εκλογές για την ανάδειξη πληρεξουσίων. Στις εκλογές αυτές αναδείχθηκαν 138 χριστιανοί και 50 μουσουλμάνοι πληρεξούσιοι και η Κρητική Βουλή άρχισε τις εργασίες της στις 8 Φεβρουαρίου 1899.

Το Σύνταγμα της Κρητικής Πολιτείας, που συντάχθηκε κατά το πρότυπο του ισχύοντος τότε ελληνικού συντάγματος, αφού εγκρίθηκε από το Συμβούλιο των Πρέσβων των Προστάτιδων Δυνάμεων στη Ρώμη, τέθηκε αμέσως σε εφαρμογή.

Λίγες ημέρες αργότερα συγκροτήθηκε και ορκίστηκε η πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας, στην οποία Υπουργός Δικαιοσύνης ορίστηκε ο Ελευθέριος Βενιζέλος.»

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

σχολ. βιβλ. σελ. 60-61

α. Όσο οι Έλληνες ήταν υπόδουλοι, σε γενικές γραμμές τηρούσαν κοινή στάση απέναντι στον κατακτητή. Όταν άρχισε η εκδίωξη των Τούρκων, άρχισαν οι συγκρούσεις μεταξύ των μέχρι τότε ομονοούντων. Το βασικότερο ζήτημα αφορούσε το ποιος και πώς θα διαχειριζόταν την εξουσία. Μια σειρά γεγονότων, που σχετίζονται με τη διαμόρφωση διαφορετικών απόψεων για το ζήτημα αυτό, οδήγησαν σ' ένα προστάδιο διαμόρφωσης των πρώτων πολιτικών κομμάτων. Τα γεγονότα αυτά συνδέονται με την κάθοδο του Δημητρίου Υψηλάντη στην επαναστατημένη Πελοπόννησο, ως πληρεξουσίου του αδελφού του Αλεξάνδρου, Γενικού Επιτρόπου της Φιλικής Εταιρείας, με σκοπό την ανάληψη της ηγεσίας της Επανάστασης. Όταν ο Δημ. Υψηλάντης έφτασε στην Ύδρα, οι Πελοποννήσιοι είχαν ήδη ορίσει από μόνοι τους κυβερνητικά όργανα τοπικής εμβέλειας. Ο Υψηλάντης θέλησε να επιβάλει ένα δικό του «Γενικό Οργανισμό της Πελοποννήσου», που θα του επέτρεπε να συγκεντρώσει τη στρατιωτική και πολιτική εξουσία στα χέρια του, όπως επιβεβαιώνει το κείμενο Α, για απεριόριστο χρονικό διάστημα στηριζόμενος στο αστικό στοιχείο. Οι πρόκριτοι δεν το αποδέχθηκαν και με δυσκολία αποσοβήθηκε η σύρραξη. Η αντίθεση μεταξύ των δύο πλευρών δεν είχε ως αντικείμενο μόνο το ποιος θα κατείχε πραγματικά την εξουσία, αλλά αφορούσε και τη δομή του υπό ίδρυση κρατικού οργανισμού, καθώς όπως σχολιάζει ο Hering στο κείμενο Α ο Υψηλάντης οραματιζόταν ένα ελληνικό κράτος που θα περιλάμβανε όλα τα απελευθερωμένα εδάφη και θα κυβερνιόταν από ένα κεντρικό κοινοβούλιο με αρκετά διευρυμένες εξουσίες,

Ο Υψηλάντης πρότεινε τη δημιουργία συγκεντρωτικού συστήματος διακυβέρνησης, ώστε να εξασφαλιστούν οι οικονομικοί πόροι για τη συνέχιση του αγώνα και η πειθαρχία στο στράτευμα. Σκοπός του, όπως αναφέρει το κείμενο Β, δεν ήταν η εξουδετέρωση των προκρίτων, αλλά η δημιουργία μίας συγκεντρωτικής διοικητικής οργάνωσης, η ύπαρξη κρατικών εσόδων, η συστηματική τροφοδοσία στο στράτευμα, η σύσταση τακτικού στρατού και η πειθαρχία σε αυτό. Ειδικά για το στράτευμα θεωρούσε πως η ύπαρξη ιδιωτικών τοπικών στρατών καλλιεργούσε την πολυαρχία, το τοπικιστικό πνεύμα και την αυθαιρεσία, δίνοντας δύναμη και ισχύ στους προκρίτους και καπεταναίους. Αυτοί καρπώνονταν τα λάφυρα από τις νίκες εναντίον των Τούρκων, εισέπρατταν οι ίδιοι τους φόρους και μισθοδοτούσαν τον στρατό τους, περιορίζοντας τη δράση τους στα όρια της επαρχίας τους και αποτρέποντας έτσι την κατάστρωση ενός παμπελοποννησιακού πολεμικού σχεδίου. Θεωρούσε ότι οι τοπικιστικές τάσεις αποτελούσαν εμπόδιο για την οργάνωση του Αγώνα, αλλά και για την ίδια την εξέλιξη της Επανάστασης.

β. Οι πρόκριτοι δεν αποδέχθηκαν την πρόταση του Υψηλάντη για τη δημιουργία ενός «Γενικού Οργανισμού της Πελοποννήσου», που θα του επέτρεπε να συγκεντρώσει τη στρατιωτική και πολιτική εξουσία στα χέρια του και είχαν ήδη ορίσει από μόνοι τους κυβερνητικά όργανα τοπικής εμβέλειας. Επιδίδωκαν, όπως επισημαίνει το κείμενο Α, ένα αυτοδιοικούμενο συλλογικό όργανο ίσων περιοριζόμενο στην πελοποννησιακή αυτοδιοίκηση, αναφορικά με την διάταξη των αξιωμάτων και τη θεσμική οργάνωση, και όχι σε ένα εθνικό κοινοβούλιο ή μία κεντρική κυβέρνηση και με δυσκολία αποσοβήθηκε η σύρραξη μεταξύ των δύο πλευρών. Οι πρόκριτοι, έχοντας διαφορετικές επιδιώξεις, ήθελαν να είναι όλοι υπεύθυνοι για όλα.

ΘΕΜΑ Δ1

α. σχολ. βιβλ. σελ. 49

Το κόστος των Βαλκανικών πολέμων ήταν σημαντικό, δεν κλόνισε όμως την εθνική οικονομία, όπως συνέβαινε με τις στρατιωτικές κινητοποιήσεις του 19ου αιώνα. Επιπλέον, στην περίπτωση αυτή, η Ελλάδα βγήκε ιδιαίτερα κερδισμένη από τον πόλεμο, καθώς το τέλος του συνδυάστηκε με το αίσιο τέλος δύο επίσης πολύ σημαντικών αγώνων για την Ελλάδα, του Κρητικού και του Μακεδονικού, πραγματοποιώντας το μεγαλύτερο μέρος των εθνικών της διεκδικήσεων, όπως σχολιάζει το κείμενο Α. Έτσι, ενσωμάτωσε πλούσιες περιοχές (Ήπειρο, Δυτική και Κεντρική Μακεδονία, Νησιά του Αιγαίου, Κρήτη) και εκατομμύρια νέους κατοίκους, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από το πρώτο παράθεμα. Τα εδάφη της αυξήθηκαν κατά 70% περίπου (από 65.000 σε 108.800 τετρ. χλμ.) και ο πληθυσμός της κατά 80% (από 2.700.000 σε 4.800.000 κατοίκους), ένα πραγματικό επίτευγμα κατά τον Dakin (κείμενο Α). Το κυριότερο όμως ήταν οι νέες οικονομικές προοπτικές. Τα νεοαποκτηθέντα εδάφη ήταν ως επί το πλείστον πεδινά και αρδευόμενα, πράγμα που δημιουργούσε άριστες προοπτικές για τη γεωργική παραγωγή. Μάλιστα, όπως επισημαίνει το πρώτο παράθεμα, η αύξηση της καλλιεργήσιμης γης (από 8.600.00 στρέμματα το 1911 έφτασε στα 13.300.000 το 1914) οδήγησε τόσο τα κρατικά έσοδα σε αύξηση (204 εκατ., με το 1/3 να προέρχεται από τις νέες αυτές περιοχές που προσαρτήθηκαν) όσο και την αγροτική παραγωγή (από 262 εκατ. το 1912 στα 413 εκατ. το 1914).

Το κύριο πρόβλημα ήταν η παρουσία ισχυρών μειονοτικών ομάδων στις περιοχές αυτές, οι οποίες κατοικούσαν κυρίως στα βόρεια σύνορα της χώρας, αποτελώντας σημαντική απειλή σε περίπτωση πολέμου (παράθεμα Α). Στη σχετικά ομοιογενή Ήπειρο, για παράδειγμα, δίπλα στους 166.000 Έλληνες υπήρχαν, το 1914, 38.000 μουσουλμάνοι (αλβανικής κυρίως καταγωγής) και μερικές χιλιάδες Εβραίοι, όπως επιβεβαιώνει το κείμενο Α, ενώ στη Μακεδονία ζούσαν 528.000 Έλληνες έναντι 465.000 μουσουλμάνων. Γενικά, με το τέλος των πολέμων στην Ελλάδα υπήρχαν 750.000 μη ελληνικοί πληθυσμοί. Παράλληλα, η μεγάλη έκταση των βορείων συνόρων της χώρας δημιουργούσε πρόβλημα στην ασφαλή διαφύλαξή τους (παράθεμα Α).

Οπωσδήποτε όμως, η Ελλάδα έγινε υπολογίσιμη πλέον δύναμη και η εμπιστοσύνη που ενέπνεε στις αγορές χρήματος και πιστώσεων αυξήθηκε σημαντικά. Η χώρα ήταν

έτοιμη να αφιερωθεί στο δύσκολο έργο της ενσωμάτωσης των νέων περιοχών, όταν ξέσπασε, το καλοκαίρι του 1914, ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος.

β. σχολ. βιβλ. σελ. 219-220

Η ευτυχής για την Ελλάδα έκβαση των Βαλκανικών πολέμων έδωσε και στο Κρητικό Ζήτημα την οριστική λύση του. Με το άρθρο 4 της Συνθήκης του Λονδίνου (30 Μαΐου 1913) ο σουλτάνος παραιτήθηκε από όλα τα δικαιώματά του στην Κρήτη, την οποία παραχωρούσε στις Μ. Δυνάμεις της Ευρώπης. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το κείμενο Β, εκχώρησε την Κρήτη στους τέσσερις «συμμάχους ηγεμόνας», δηλαδή την Ελλάδα, τη Βουλγαρία, τη Σερβία και το Μαυροβούνιο, παραιτούμενος από οποιαδήποτε δικαιώματά του στο νησί. Με το άρθρο 5 της συνθήκης του Βουκουρεστίου, με την οποία τερματίζονταν οι Βαλκανικοί πόλεμοι, επιβεβαιώνεται η παραίτηση της Βουλγαρίας από τα δικαιώματά της στο νησί, ενώ θεωρήθηκε αυτονόητη η παραίτηση των άλλων δύο, Σερβίας και Μαυροβουνίου.

Με ιδιαίτερη συνθήκη ειρήνης μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας (14 Νοεμβρίου 1913) ο σουλτάνος παραιτήθηκε από κάθε δικαίωμά του στην Κρήτη, η οποία έτσι εντάχθηκε στην ελληνική επικράτεια ως οργανικό και αναπόσπαστο τμήμα της. Οι Μ. Δυνάμεις αποδέχθηκαν σιωπηρά τη λύση αυτή, δηλώνοντας απλώς ότι έλαβαν γνώση των ενεργειών της ελληνικής κυβέρνησης, όπως επιβεβαιώνει το κείμενο Β, το οποίο προσθέτει πως η ελληνική κυβέρνηση ζήτησε επιπλέον στις 29 Νοεμβρίου την κατάργηση των διομολογήσεων στις κτήσεις που απέκτησε από την Οθωμανική αυτοκρατορία λόγω των Βαλκανικών πολέμων. Η επιβεβαίωση από όλα τα συμμαχικά κράτη πως έλαβαν γνώση των ανακοινώσεων θεωρείται ως τίτλος αναγνώρισης της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα και ουσιαστικά της οριστικής ρύθμισης του Κρητικού ζητήματος. Έτσι, όπως σχολιάζει η Στέλλα Αλιγιζάκη στο κείμενο Β, με το τέλος των Βαλκανικών πολέμων ικανοποιήθηκαν τα εθνικά οράματα χάρη στη διαχείριση του Βενιζέλου.